

ΖΙΛ ΛΕΡΟΥΑ: ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΓΚΟΝΚΟΥΡ

ΜΙΛΑΕΙ ΣΤΑ «ΝΕΑ»

«Το συμφέρον σώζει τις σχέσεις»

Για το Παρίσι που γίνεται... μουσείο και για τη θεαλωδή σχέση Σκοτ και Ζέλντας Φιτζέραλντ που του χάρισε το Βραβείο Γκονκούρ μιλάει στα «ΝΕΑ» ο Γάλλος συγγραφέας Ζιλ Λερούα

Του **Μανώλη Πιμπλή**

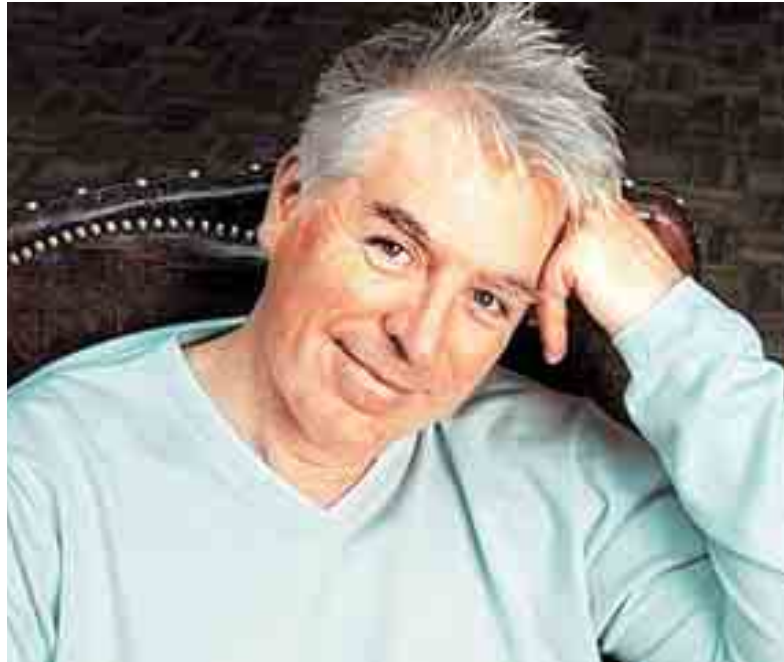
Το Παρίσι, όπου γεννήθηκα, είχε αρχίσει να με κουράζει ψυχικά. Και έφυγα. Δεν έβλεπα το ενδιαφέρον να ζω σε μία τέτοια υπερδιέγερση, μάταιη και άχρηστη», λέει στα «ΝΕΑ» ο Ζιλ Λερούα, που κέρδισε το Νοέμβριο του 2007 το Βραβείο

INFO

Ζιλ Λερούα, «Ένα μπλουζ για τη Ζέλντα», μπφ Μαριλένα Καραντζάνη, Εκδ. Μεταίχμιο, Σελ. 291, τιμή: 16 ευρώ.

Γκονκούρ για το βιβλίο του «Alabama song». Αν και τώρα επιστρέφει συχνότερα. «Λόγω του δημάρχου του Ντελανοέ. Τον εκτιμώ πολύ. Κάτι κάνει. Ξέρετε, το Παρίσι αλλάζει κάθε πέντε χρόνια. Αλλά ταυτόχρονα έχει και μια τάση να μουσειοποιείται. Καλή και η πολιτιστική κληρονομιά, δεν λέω. Αλλά όχι και μια πόλη σαν το Παρίσι να γίνει μουσείο...»

Στο βιβλίο του, ο Ζιλ Λερούα περιέγραψε ένα άλλο Παρίσι – «το έκα-

Ο Σκοτ Φιτζέραλντ έγραψε μέχρι τα 44 του, που πέθανε, τέσσερα μυθιστορήματα και πολλά διηγήματα. Ο 50χρονος Ζιλ Λερούα όμως, που τον έκανε μυθιστορηματικό του ήρωα κερδίζοντας το πιο γνωστό γαλλικό βραβείο, το Βραβείο Γκονκούρ, έχει φτάσει αισώς τα 12 μυθιστορήματα

να με μεγάλη ευχαρίστηση», λέει. Αυτό των δεκαετιών του '20 και του '30, μια πόλη ιδιαίτερα ελκυστική που συγκέντρωνε καλλιτέχνες και συγγραφείς από όλον τον κόσμο. Βέβαια, το θέμα του δεν είναι αυτό. Είναι η ζωή της Ζέλντας Φιτζέραλντ, συντρόφου του Αμερικανού συγγραφέα Σκοτ Φιτζέραλντ. «Η Ζέλντα άρχισε με μια ζωή στα πούπουλα και κατέληξε να ζει μια κόλαση» λέει ο Λερούα για την ηρωίδα του, η οποία έπασχε από σχιζοφρένεια – τουλάχιστον αυτό διέγινωσαν τότε οι ψυχίατροι, κάτι που σήμερα αμφισβητείται – και πέθανε προτού κλείσει τα πενήντα.

Ο Λερούα ζήτησε την άδεια από την κόρη του Μπέρτολτ Μπρεχτ να χρησιμοποιήσει τον τίτλο «Alabama song» (στα ελληνικά το βιβλίο κυκλοφόρησε πριν από λίγες μέρες με τον τίτλο «Ένα μπλουζ για τη Ζέλντα»)

που ταίριαζε πολύ με την ιστορία του – και, «παραδόξως», λέει ο συγγραφέας, «εκείνη αφού πρώτα διάβασε το βιβλίο δέχτηκε, ενώ το σύνθημα είναι να μη δίνουν οι κληρονόμοι τέτοιες άδειες χρήσης».

«Νέος, ωραίος, πλούσιος, διάσημος»

Ο Ζιλ Λερούα, που βρέθηκε πριν από λίγες μέρες στη Θεσσαλονίκη, προσκεκλημένος της Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου, είχε αγαπήσει από νέος τη γραφή του Φράνσις Σκοτ Φιτζέραλντ. «Βέβαια για έναν νεαρό επίδοξο συγγραφέα ο Φιτζέραλντ δεν μπορεί παρά να είναι το πρότυπο της επιτυχίας. Στα είκοσι πέντε του τα είχε όλα: νέος, ωραίος, πλούσιος και διάσημος συγγραφέας, με μία υπέροχη γυναίκα. Χρειάστηκαν κάποια χρόνια όμως για να καταλάβω ότι πίσω από την επιφάνεια του αλκοολικού Φιτζέραλντ υπέβσκε η τραγωδία».

«Η Ζέλντα Φιτζέραλντ ήταν μια γυναίκα που τη συνέθλιψε η σκιά του άντρα της» αναφέρει ο Ζιλ Λερούα. Ήταν και η ίδια συγγραφέας – «της οποίας το ταλέντο δεν αναγνωρίστηκε ποτέ όσο του έπρεπε», αλλά έγινε πρώτα μούσα και μετά αυτόνομη ύπαρξη. Κι όμως: «Αυτό που πραγματικά επιθυμούσε ήταν να χειραφετηθεί. Να ξεφύγει από το συντηρητικό, αριστοκρατικό περιβάλλον της οικογένειάς της στην Αλαμπάμα. Η ένωσή της με τον Σκοτ Φιτζέραλντ έχει περισσότερο τα χαρακτηριστικά μιας εταιρικής συμβωνίας, παρά ενός ρομάντσου. Βέβαια υπήρχε κι αυτό, όμως υπήρχε και ένα αμοιβαίο συμφέρον που στήριξε τη σχέση τους. Το συμφέρον είναι μάλλον απαραίτητος όρος για να στηριχθεί μια σχέση σε βάθος χρόνου. Η δική τους σχέση, που είναι από πολλές απόψεις εντελώς σύγχρονη, μου έδωσε την ευκαιρία να εμβαθύνω στα του έρωτα, που είναι βέβαια ερωτήματα που θα τίθενται αιωνίως. Για να χτίσω μυθιστορηματικά τη φιγούρα της Ζέλντα – να σημειώσουμε ότι το βιβλίο είναι γραμμένο σε πρώτο πρόσωπο – «βασίστηκα πολύ στην αλληλογραφία τους που δημοσιεύτηκε πρόσφατα. Υπήρχε συχνά ένας κυνισμός, ή πάλι ένας τόνος αδελφού προς αδελφή, ιδίως όταν κανόνιζαν υποθέσεις που αφορούσαν την κόρη τους» λέει.

ΤΟ
ΠΝΕΥΜΑ
ΤΟΥ ΤΟΝΟΥ

Του **Κώστα Γεωργουσόπουλου**

Το μικρό είναι ωραίο

Γληθαίνουν οι μικρές κυψέλες αποκεντρωμένου, εντός της πρωτεύουσας Βαβέλ, θεάτρου. Ή μάλλον της αποκεντρωμένης καλλιτεχνικής προσφοράς. Ίδου, στην οδό Αγλασνίκης, στην αρχή της Λ. Βουλιαγμένης, σε ένα νεοκλασικό έχει στεγαστεί ο «Είλισσός», ένας μικρός πολυκύκλος μουσικών, εικαστικών, θεατρικών και χορευτικών εκδηλώσεων. Στεγάζει κυρίως νέους καλλιτέχνες, δίνοντας την ευκαιρία να παρουσιάσουν το έργο τους, να εκτεθούν και να κριθούν. Σ' ένα περιβάλλον οικείο, που αποπνέει αρχοντιά και παλιό καλό γούστο, είδα τρεις μονολόγους της ποιήτριας Σιγούρου από τη συλλογή της «Αράς», σύγχρονα ψυχολογικά πορτρέτα της Χιονάτης, της Δεσποινίδας Τζούλιας του Στρίντμπεργκ και της Ιωσήφιντας του Ναπολέοντα σκηνοθετημένα με μέτρο, πάθος και γούστο από τη Ναταλία Κατσού, με χρήση δημιουργική βίντεο και θεατρικά λειτουργική μουσική του Αποστολόπουλου. Οι τρεις ταλαντούχοι ηθοποιοί (Δήμητρα Βλάχου, Μαρία Κόκκαρη, Μάρω Μώρου) και η χορεύτρια Σιγαλού με λιτότητα μέσων, ωραίους ρυθμούς και σεβασμό στο κείμενο «κατέβασαν» τον ποιητικό λόγο στο ολιγομελές κοινό, λόγω χώρου, και κέρδισαν τις εντυπώσεις. Η Ναταλία Κατσού στην τρίτη της σκηνοθετική απόπειρα (είχαν προηγηθεί «Το Νυφικό» στην Πειραματική του Εθνικού και μια διδασκαλία των Απομνημονευμάτων της Ελισ. Μαρτινέγκου) δείχνει την εμμονή της στα σοβαρά θέματα και στη δραματολογία Λόγου.

Σε ένα σκηνικό δέκα τόνων υγρού πλού, η ανθρώπινη φιγούρα έγινε κομμάτι ενός «ερωτικού» έργου τέχνης, εφήμερου όσο και η παράσταση

ΠΗΓΑΜΕ ΣΤΗΝ ΠΕΡΦΟΡΜΑΝΣ ΤΟΥ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΘΗΝΩΝ «PASO DOBLE»

Μια γλυπτική τελετή με ανθρώπους και πηλό

Το «Paso Doble», η περφόρμανς του χορογράφου Ζοζέφ Νατζ και του εικαστικού Μικέλ Μπαρσελό, που παρουσιάστηκε στο Φεστιβάλ Αθηνών, ήταν μια ριζοσπαστική, οδυνηρή πρόταση πάνω στα όρια της σύγχρονης τέχνης. Μια γλυπτική τελετή με ανθρώπους και πηλό, ένα εικαστικό δρώμενο, που όπως «το θέατρο της σκληρότητας» θίγει ταμπού, προβληματίζει, προκαλεί φόβο και έλεος χωρίς την ανακούφιση της λύτρωσης.

Σήμερα που η μοντέρνα αισθητική αντιμετωπίζει τα αδιέξοδά της, οι δύο καλλιτέχνες συνεχίζουν την αναζήτησή τους παίζοντας με εφήμερα θέματα και υλικά, πασχίζοντας να προκαλέσουν

σκέψεις και να εγγράψουν συγκίνηση στη μνήμη. Ως περφόρμερ εκτελούσαν μια παράξενη τελετουργία. Κοστουμαρισμένοι, κρατώντας αξίνες και φτυάρια, μπήκαν στον σκηνικό χώρο – ένα πάτωμα κι ένας κάθετος τοίχος από πηλό – και άρχισαν να τον παραβιάζουν. Έσκαβαν, τρυπούσαν, χτυπούσαν, σχεδίαζαν, σμίλευαν και προσέθεταν πηλό. Δέκα τόνοι υγρού πηλού σε διαρκή μεταμόρφωση και αποδόμηση, καθώς αποτυπώνονταν επάνω του με δριμύτητα οι επεμβάσεις τους.

Σταδιακά, άρχισαν να εντάσσονται στο εύπλαστο υλικό. Να γίνονται οι ίδιοι ζωντανά γλυπτά. Να αποσπώνται, να κολλάνε στον τοίχο και το πάτωμα. Να

χτίζουν σαν παραμύθι μια ιστορία του κόσμου με εικόνες που διηγούνται το άλλο. Ένας μηχανικός ήχος φόρτιζε τις σκηνές όπου φορούσαν στο κεφάλι τους κιούπια από πηλό, τα οποία σχημάτιζαν απόκοσμες κεφαλές. Και μετά άλλα κιούπια και άλλα, που διαρκώς προσετίθεντο και ενσωματώνονταν στις φιγούρες τους, έδιναν στην αισθητική του στιγμιαίου και παροδικού, μορφή διαλόγου με τους θεατές και έντονο, αδιερεύνητο αίσθημα. Παραβιάζοντας τα σύνορα ανάμεσα στη δημιουργία και στην καταστροφή, οι δυο τους δημιούργησαν μεταβαλλόμενες γλυπτικές φόρμες, οι οποίες προκαλούσαν νέες νοητικές εικόνες, ταράζοντας συνειδήσεις.

Όπως όμως κάθε ιστορία που ολοκληρώνει τον κύκλο της, και σε αυτό το δρώμενο ένα σπαρακτικό φινάλε έκλεισε τον ασφυκτικό κύκλο του αίροντας την ανθρώπινη παρουσία. Η ψηλόλιγνη φιγούρα του Ζοζέφ Νατζ χτίστηκε στον τοίχο, που έγινε αδιαπέραστος όταν ο Μικέλ Μπαρσελό έριξε με μάνικα τόνους από λευκό άργιλο κοκαλώνοντας το ανθρώπινο γλυπτό. Ήταν η τελευταία εικόνα, από την οποία αναδύθηκε ζωντανή η φράση του Γιώργου Χειμωνά στους προφητικούς «Χτίστες» του, που κλωθογύριζε στο μυαλό μου από την αρχή της παράστασης: «Να γίνει ο κόσμος εικόνα».

Έλενα Δ. Χατζιωάννου